

פרוטוקול מס' 216

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג', י"א באדר א' תשל"ג-13.2.73, בשעה 8.30

נ כ ח ד :

י. ישעיהו - יו"ר הכנסת

חברי הוועדה:

היו"ר - א. אנקוריון
ד. ארזי
ס. ביבי
ס. ברעם
י. בולן
י. נחושתן
ס. נסים
צ. צימרמן
א. רזיאל-נאור
י. רפאל
ס. שחל

מוזמנים:

י. בולדשמידט - חבר-הכנסת
נ. לורך - מזכיר הכנסת
ק. ארן - סגן מזכיר הכנסת
ש. יעקבסון - סגן מזכיר הכנסת
א. בר-זכאי - עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה.

מזכירת הוועדה: ס. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

- סדר-היום
- א. סדרי ישיבות הכנסת - הקדמת ישיבות הכנסת בימי ג' בשבוע לשעה 15.00, עד גמר כנס החורף;
 - ב. קביעת הזמן לדיון בנושא: "תהליכים בהשכלה גבוהה למקצועותיהם והשלכה על החברה והמסק בישראל", בעקבות הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת יצחק קורן;
 - ג. קביעת הוועדה שתדון בחוק נכסי נפקדים (פיצויים), תשל"ג-1973;
 - ד. קביעת הזמן לדיון על סקירות שרים על פעולות משרדיהם, אשר יידונו בכנס החורף;
 - ה. קיום ישיבות ועדות הכנסת מחוץ לירושלים בימי ה' בשבוע;
 - ו. ביטול הנחת אמרות סקירות המשרדים על שולחן הכנסת;
 - ז. פניית חבר-הכנסת שחל בדבר: (1) ייעוץ מקצועי על ידי סומחים לחברי-הכנסת; (2) עזרה טכנית לחברי הכנסת; (3) קבלת הערות על תזכירי הצעת חוק של הממשלה.

היו"ר א. אנקוריון:

שר המשפטים, שהגיש הצעת חוק זו לכנסת הציע להעבירה לדיון בוועדת הכספים. גם חבר-הכנסת ארזי הציע להעבירה לוועדת הכספים; חבר-הכנסת טובי הציע להחזיר ההצעה לממשלה; וחבר-הכנסת בולדשמיט הציע להעביר ההצעה לדיון בוועדה משותפת של ועדת החוקה, חוק ומשפט ווועדת הכספים.

י. נחשתן:

תחום ענייניה של ועדת הכלכלה, על-פי סעיף 12(א) של התקנון, כולל: רכוש

הערבים הנעדרים.

היו"ר א. אנקוריון:

בהצעת חוק זו מדובר על תשלומים לערבים הנמצאים בארץ, ולא לערבים

הנעדרים. זה לא אותו הדבר.

י. נחשתן:

ערבים אלה היו אז נעדרים. אם רוצים למצוא תירוץ שלא להעביר חוק זה לדיון בוועדת הכלכלה - צריך לבטל את התקנון.

היו"ר א. אנקוריון:

מעניין שבישיבת הכנסת איש לא הציע להעביר החוק לדיון בוועדת הכלכלה.

מ. ברעם:

אני מודה שכך כתוב בתקנון, אבל החוק הוא חוק תקציבי פרופר, המדבר על תשלום לערבים הנמצאים בארץ בעד הרכוש שלהם. זהו עניין כספי, תקציבי, הקצבות ומתבקש שהחוק יידון בוועדת הכספים.

א. רזיאל-נאור:

אי-אפשר לקבל נימוק כזה שזהו עניין כספי ולכן צריך לדון בו בוועדת הכספים. כך אפשר לסגור את כל הוועדות. כל הנושאים הם כספיים: סעד, חינוך וכו'. כאשר יש ספק מהי הוראת התקנון - אפשר להחליט אחרת; אבל כאשר יש הוראה ברורה של התקנון - מדוע לא להעביר החוק לדיון בוועדת הכלכלה? משום מה? - רק משום שלא מוצא חן בעיני מישהו מי שעומד בראש ועדת הכלכלה? זהו נושא מובהק השייך לוועדת הכלכלה.

היו"ר א. אנקוריון:

אני תומך בהעברת הצעת החוק לוועדת הכספים. אי-אפשר לבטל את הנימוק הזה שהחוק מדבר על תשלום פיצויים עבור נכסי נפקדים, והמדובר הוא בערבים הנמצאים בארץ, ולא בערבים נעדרים. תחום עניינה של ועדת הכלכלה הוא רכוש ערבים נעדרים, רכוש נטוש. זה קרוב לנושא בו דנה הצעת החוק, אבל ההבדל בין רכוש נטוש לבין תשלום פיצויים של מאות מליוני לירות לערבים היושבים בארץ הוא גדול מאוד. לפי הצעת החוק הנ"ל צריך להחליט באיזו צורה לשלם וכמה לשלם. לא צריך להזכיר בנושא זה את יו"ר ועדת הכלכלה, כאשר בונה-פיידה שייך הנושא לוועדת הכספים.

י. גולן:

אין כל ספק שנושא זה, לפי התקנון, שייך לוועדת הכלכלה; אבל אין כל ספק שוועדת הכלכלה לא תוכל לטפל בנושא זה. לפי התקנון, כל המדינה היא בתחום עניינה של ועדת הכלכלה, ואילו ועדת הכלכלה לא יכולה לסיים החוקים המונחים זמן רב על שולחנה. אני מציע להעביר הנושא לדיון בוועדת הכספים, כי היא תטפל בו ביתר טבעיות.

י. נחשתן:

כיצד אפשר להחליט בניגוד לתקנון?

ד. ארזי:

יש בחוק שלושה אלמנטים: א) אלמנט פוליטי, שבא לידי ביטוי במליאת לחוק הזה. הרוב המכריע של הכנסת בזה תם הגורם הפוליטי; ב) אלמנט פנינטי; ג) אלמנט משפטי.

י. נחשתן:

אלמנטים אלה קיימים בכל חוק. בחוק תיירות מרפא קיימים גם האלמנט הפנינטי

וגם האלמנט המשפטי.

ד. ארזי:

אתה צודק שבכל חוק קיימים שני האלמנטים האלה, אבל צריך לראות מהו האלמנט המכריע. לא הייתי מתנגד להצעה להעביר החוק לדיון בוועדה משותפת של

ר. ארזי:

ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת הכספים, אבל ידוע כמה קשה לזמן לישיבה ועדה משותפת, מבחינת תיאום הזמן. אנחנו מעוניינים שהחוק הזה יגיע לקריאה שניה ושלישית, וכיוון - שלדעת - יש באלמנט הפיננסי עליונות לגבי האלמנט המשפטי - נושא זה שייך לוועדת הכספים. אילו היה שייך העניין לרכוש הערבים הנעדרים - היינו צריכים להעביר הנושא לדיון בוועדת הכלכלה. אבל פה מדובר בערבים שהם אזרחי ישראל בדרך. אין זו הצעה שרירותית שהחוק יועבר לוועדת הכספים.

כיוון שהאלמנט הפיננסי הוא האלמנט המכריע - יש להעביר הצעת החוק לדיון בוועדת הכספים.

ה צ ב ע ה

הוחלט: להעביר חוק נכסי נפקדים (פיזיים), תשל"ג-1972 לדיון בוועדת הכספים.

הי"ר א. אונקוריון:

ד. קביעת הזמן לדיון על סקירות שרים על פעולות משרדיהם, אשר יידונו בכנס החורף

אתמול מצאתי הודעה שיתקיים דיון בכנסת על סקירת שר העבודה על פעולות משרדו במשך 4 שעות. לגופו של עניין משך הזמן לדיון היה צודק, אבל לא זכרתי שוועדת הכנסת החליטה לקבוע 4 שעות לדיון. לאחר שביררתי את העניין הוברר לי שבמזכירות הכנסת קבעו את הזמן לדיון בסקירת שר העבודה לפי החלטת ועדת הכנסת משנת 1972.

לפי מיטב הבנתי לא כך צריך לקבוע את זמני הדיון על סקירות השרים. מה שנכון הוא, שלפני שהיתה ההחלטה הכללית בקשר לסדר הדיון על התקציבים, בהחלטה קודמת - נקבע בהחלטה סדר זמני הדיונים, כך שאפשר לחשוב שזאת טעות בונה-פידה.

אני מביא עניין זה לוועדה, כי מתפקידה של ועדת הכנסת להחליט ולקבוע זמן לדיונים על סקירות השרים על פעולות משרדיהם.

א. רזיאל-נאור: מדוע בכל זאת לא זימנת ישיבת ועדת הכנסת אתמול כדי לאשר קביעת הזמן של 4 שעות לדיון על סקירת שר העבודה על פעולות משרדו? אני נגד חריגות.

הי"ר א. אונקוריון: איש לא הביא דעה להחליט על זה לדיון שהנכון הוא שאני נושא זה לדיון בישיבת הוועדה הבקר.

אקרא לפניכם רשימת המשרדים והשעות שנקבעו לדיון על סקירות שרים על פעולות משרדיהם: משרד הסעד - 3 שעות; משרד הבריאות - 3 שעות; משרד העבודה - 4 שעות; משרד החוץ - 4 שעות; משרד החינוך והתרבות - 4 שעות; משרד התיירות - 2 שעות; משרד החקלאות - 3 שעות; משרד השיכון - 4 שעות; משרד המשפטים - 3 שעות; משרד הקליטה - 3 שעות; משרד הפיתוח - 2 שעות; משרד התקשורת - 2 שעות; משרד המסחר והתעשייה - 2 שעות; משרד המשטרה - 3 שעות; משרד האוצר - 2 שעות; משרד התחבורה - 2 שעות; משרד הדתות - 2 שעות; משרד הפנים - 2 שעות; משרד ראש הממשלה - 3 שעות.

אפשר אולי להפחית שעת דיון מהמשרדים שנקבעו להם 4 שעות; ולהוסיף שעה למשרדים שנקבעו להם שתיים דיון.

זו הצעה טובה ואני מציע שנאשר אותה.

ס. ברעם: שעתיים למשרד המסחר והתעשייה זה מעט.

ס. ביבי: אני מציע להאריך זמן הדיון לגבי כל המשרדים ל-3 שעות. הפרש איננו גדול.

יש משרדים שהוקצבו להם 4 שעות; 7 משרדים שהוקצבו להם 3 שעות; ו-8 משרדים שהוקצבו להם 2 שעות. הפרש יהיה רק הוספת 4 שעות.

מ. נסיים:

יש כמה משרדים שאני מתנגד לזמן של 3 שעות שנקבע לדיון בה, בגלל כמות הנושאים, ולא בגלל חשיבות המשרדים; אבל קביעת שעתיים לדיון במשרד המסחר והתעשייה זה אינו מספק. צריך להוסיף עד כדי 4 שעות לדיון במשרד המסחר והתעשייה.

לגבי משרד התחבורה אני מציע 3 שעות

במקום שעתיים;

לגבי משרד ראש הממשלה מציע אני 4 שעות במקום 3 שעות. תלוי גם מתי תימסר הסקירה. אם היא תימסר בתקופה בעלת ערך מדיני, ממילא נרצה לקבוע זמן ארוך יותר. אני מציע שלא נחליט עכשיו, אלא דבר בעיתו.

יו"ר הכנסת י. ישעיהו:

אני מביע את צערי שיו"ר הכנסת והסגנים היו שותפים למה שקרה אתמול. בהיסח הדעת היינו שותפים לקביעת 4 שעות לדיון בסקירת שר העבודה, בלי אישורה של ועדת הכנסת, כי כך היה נהוג בשנים עברו; אבל האמת היא שבהחלטות ועדת הכנסת על סדרי הדיון בתקציב נאמר בסעיף 12א' שוועדת הכנסת תקבע את שיעור הזמן לדיון. כלומר, כל שנה צריכה ועדת הכנסת לקבוע שיעור הזמן לדיון בסקירות השרים על פעולות משרדיהם.

ועדת הכנסת תאשר רטרואקטיבית את הזמן שנקבע אתמול לדיון על סקירת שר העבודה על פעולות. משרדו.

אני מציע שהוועדה תחלק המשרדים לשני חלקים לגבי קביעת זמן הדיון בסקירות השרים על פעולות משרדיהם: המשרדים שיועמדו לדיון בכנס החורף, ועליהם צריכה לחול יד הצמצום, כי אנחנו נמצאים במצוקת זמן עד גמר הכנס ואין אנחנו רוצים לוותר על כך שהמשרדים האלה יובאו לדיון; המשרדים שיועמדו לדיון בכנס הקיץ, ועליהם תדון הוועדה מתוך הרגשה של רווח זמן. אני מציע שבישיבה זו תקבע הוועדה שיעורי הזמן לדיונים בקבוצת המשרדים שתידון בכנס החורף; ואשר למשרדים שיידונו בכנס הקיץ - תקבע הוועדה את שיעורי הזמן לדיונים בראשית כנס הקיץ.

היו"ר א. אנטוריון:

אקרא לפניכם רשימת המשרדים שיידונו בכנס הקיץ: משרד ראש הממשלה - 3 שעות; משרד העבודה - 4 שעות; משרד הבריאות - 3 שעות; משרד החקלאות - 3 שעות; משרד האוצר - 2 שעות; משרד המסחר והתעשייה - 3 שעות; משרד הסעד - 3 שעות; משרד הקליטה - 3 שעות; משרד הפנים - 2 שעות; משרד השיכון - 4 שעות; ומשרד החינוך והתרבות - 4 שעות.

מ. ברעם:

לשר החינוך והתרבות היה נימוק לדחות את סקירתו למושב הקיץ, מדוע לא נענתה

הוועדה לבקשתו?

היו"ר א. אנטוריון:

אני מוכן לסכן את עצמי ולבקש רביזיה על החלטת ועדת הכנסת לגבי משרד החינוך והתרבות. הנימוק של שר החינוך והתרבות היה, שבשבילו הקיץ - סוף שנת הלימודים - הוא רגע מכריע, ואם אנחנו דאוקים בזמן מדוע לא נעביר סקירתו למושב החורף?

אני מציע שלא נחליט כרגע על משרד

החינוך והתרבות.

הוחלט:

לקבוע הזמן לדיון על סקירות השרים על פעולות משרדיהם, אשר יידונו בכנס החורף:

משרד העבודה	-	4 שעות;
משרד הבריאות	-	3 שעות;
משרד החקלאות	-	3 שעות;
משרד האוצר	-	2 שעות;
משרד המסחר והתעשייה	-	3 שעות;
משרד הסעד	-	3 שעות;
משרד הקליטה	-	3 שעות;
משרד הפנים	-	2 שעות;
משרד השיכון	-	4 שעות.

היו"ר א. אנסוריון:

ה. קיום ישיבות ועדות הכנסת מחוץ לירושלים בימי ה' בשבוע

הצעת הסיכום היא: "ישיבות הוועדות יכולות להתקיים בתל-אביב ביום ו', כפי שסוכם על ידי היו"ר הכנסת עם היו"ר הוועדות; אך יכול היו"ר הכנסת להרשות לוועדה להתכנס בתל-אביב ביום ה' במקום ביום ו', אם ראה הצדקה לכך."

מ. נסים:
אני מציע לשלול כל הישיבות מחוץ לירושלים, כולל ישיבות ועדת החוץ-והבטחון.

מ. ברעם:
בישיבה הקודמת בנושא זה ביקשת לקיים התייעצות עם הסיעה הירושלמית. קיימת שיחה עם היו"ר הכנסת ושמעתי מה שנעשה בוועדות השונות, הרוצות לסיים הנושאים העומדים לדיון על סדר יומן.

הצעת היו"ר הוועדה היא בחירה בין שני ימים - יום ה', או יום ו', כיוון שאם כל הישיבות תתקיימנה ביום ו' תהיה חפיפה בין שעות ישיבת הוועדות והחברים לא יוכלו להשתתף בישיבות הוועדות בהן הם חברים.

אני מציע שהפרורגטיבה תהיה אך ורק בידי היו"ר הכנסת. אם היו"ר הכנסת ישוכנע שהכרחי לוועדה מסוימת לקיים ישיבתה ביום ה' במקום ביום ו' - ירשה זאת, בלי שהדבר ישמש תקדים; כי אני נשאר בדעה שצריך לקיים ישיבות הוועדות בירושלים.

י. בחושטן:
חבר-הכנסת ברעם אמר שאם יותר רק יום ו' לישיבות ועדות בתל-אביב תהיה חפיפה בין זמני ישיבות הוועדות. שתי ועדות יכולות להתכנס ביום ו' לישיבה בתל-אביב. ועדת החוץ-והבטחון מקיימת ישיבתה בתל-אביב בשעה 11.00; ועדת החוקה, חוק ומשפט יכולה לקיים ישיבתה בשעה 8.30 בתל-אביב ולסיימה בשעה 11.00 - כך יתאפשר לשתי הוועדות לשבת באותו יום בתל-אביב.

שמענו בישיבה הקודמת מחבר-הכנסת ברעם שוועדת הכספים מתכנסת ביום ה' בירושלים, וכך עושה גם ועדת החוקה, חוק ומשפט. ועדת החוקה, חוק ומשפט תוכל לקיים ישיבה נוספת ביום ו' בבקר בתל-אביב, אם תראה צורך בכך. דעתי היא שינהגו בוועדת החוקה, חוק ומשפט כמו בוועדת הכספים וועדת החוץ-והבטחון; אחרת יצא שיו"ר הכנסת יתיר קיום ישיבות ועדות באופן קבוע בימי ה' בתל-אביב.

אני מציע להתיר רק יום ו' לקיום ישיבות בתל-אביב, והוועדות תתאמנה זמן הישיבות ביניהן כדי שלא תהיה חפיפה בשעות הישיבות.

א. רזיאל-באור:
אני מתנגדת לכך שישנו דברים שגבר נכנסו למסלול ובוחלט עליהם. אני חושבת שוועדת החוקה, חוק ומשפט יכולה להתכנס ביום ו' בתל-אביב בשעות הבקר - בשעה 8.30 או בשעה 9.00 עד השעה 11.00. הטענה של חברי הכנסת שאינם יכולים להגיע לירושלים ביום ב' מוקדם בבקר איננה קיימת לגבי ישיבה ביום ו' בתל-אביב, כי אין ביום ו' עיסוקים אחרים.

אני מתנגדת באופן עקרוני להצעה כפי שניסח אותה היו"ר הוועדה - שיותר לוועדות לקיים ישיבות חוץ ביום ו' בתל-אביב, אך על אף האמור תוכל ועדה לקיים ישיבתה גם ביום ה' בשבוע בתל-אביב, באישור היו"ר הכנסת. כך כל העניין יהיה בטל ומבוטל. לא אחזור על כל הנימוקים מדוע צריכות הוועדות לשבת בירושלים.

אני מציעה לדחות ההצבעה על הצעה זו, כיוון שעלי להביא נוסח זה של ההצעה להתייעצות בסייעתי.

י. בחושטן:
מחר כל הוועדות תרצנה לקיים ישיבותיהן ביום ה' בתל-אביב. עליכם לדעת לקראת מה אתם הולכים ומה אתם מחליטים.

ז. גולדשמידט:

אני יודע שיום ו' קדוש לחלק מן האנושות, אבל לא ידעתי שיום ו' קדוש גם לנו, שכל ועדות הכנסת - במידה שיותר להן לשבת בתל-אביב - צריכות לשבת רק ביום ו' בתל-אביב.

צ. צימרמן:

הניסוק הוא יום השישי הקצר. צריך לאפשר לחברים הנרים בצפון להגיע

לבתייהם לפני כניסת השבת.

פ. גולדשמידט:

אבל קשה לרכז כל ישיבות הוועדות ביום ו' בתל-אביב. נניח שוועדת החוקה, חוק ומשפט תתחיל ישיבתה ביום ו' בתל-אביב בשעה 8.30 - אין כל בעיה להגיע לתל-אביב בשעה כזו - אבל בזה הופכים את יום ו' בתל-אביב ליום עבודה מלא - בשעה 8.30 בבקר עד השעה 13.00 ברציפות. ישיבה ועדת החוקה, חוק ומשפט תפתח בשעה 8.30 בבקר; בשעה 10.00 יעברו החברים לישיבת ועדת הכספים; ובשעה 11.00 - לוועדת החוץ-והבטחון. יהיה זה יום עמוס ישיבות מהבקר עד הצהרים בלי הפסקה. ארגון כזה אינו סביר. בכל שאר ימות השבוע - א"ה - מקיימות הוועדות ישיבותיהן באופן כזה שמאפשרים לחברים להשתתף בשתי ועדות; ואילו ביום ו' קובעים, שכל ועדה הרוצה לסיים עבודתה תקיים ישיבתה בין השעות 8.30 עד 13.00. מה זה מוסיף לקדושת ירושלים?

היו"ר א. אנטוריון:

הדיון בנושא זה תם, אבל כדי שלא תהיה הרגשה שמעבירים בוועדה החלטות במקלות - אקרא דברי הסיכום שלי בנושא זה מישיבת הוועדה מיום 26.12.72. (קרא דבריו מפרוטוקול ישיבת ועדת הכנסת בנושא זה מיום 26.12.72).

נערוך עתה הצבעה נסיונית.

ביקשתי התייעצות סיעתית.

א. רזיאל-נאור:

אני מבקש שיו"ד הוועדה יתיר התייעצות סיעתית.

פ. ברעם:

אני מכבד רצון החברים להתייעצות סיעתית. אני מוכן להיענות לבקשתה

היו"ר א. אנטוריון:

ההצבעה בנושא זה תהיה בישיבה בשבוע

של חברת-הכנסת רזיאל-נאור.

הנא ולא תהיינה כל דחיות.

סוגים: לקיים ההצבעה בנושא זה בישיבת הוועדה בשבוע הבא.

היו"ר א. אנטוריון:ד. ביטול הנחת חוברות סקירות ומשרדים על שולחן הכנסת

בישיבה הקודמת שמענו דברי חבר-הכנסת קרגמן ודברי מר וויינשל מהאוצר, שהסבירו לנו האם עלינו לדרוש מהמשרדים שיניחו שבוע לפני הדיון סקירות מיוחדות, או שאפשר להסתפק בסקירות המלוות את הצעת התקציב. נוסף להצעת חוק התקציב מניחים לפנינו מספר חוברות כחולות, כמספר המשרדים, ובכל חוברת כזאת יש חזרה על מספרי התקציב ולאחריהם דברי הסבר. שמענו שהדעה היתה שזהו כפל עבודה, כי חוזרים על אותם דברים. בעצם, הייתי מוכן בסוף הישיבה להצביע, אך חבר-הכנסת ארזי התנגד לכך והחלטנו לחזור לעניין בישיבה זו.

ר. ארזי:

ברור שליו"ר ועדת הכספים ולחברי ועדת הכספים לא נחוץ כל החומר הזה, כי הם יושבים בישיבות ועדת הכספים ומדווחים להם על הנושאים. הם דנים בתקציב בזמן הדיון על התקציב וגם במשך השנה יוצא להם לשמוע דוחות המשרדים בעניין זה; שלא כן חברי הכנסת המשתתפים בדיונים על סקירות השרים והם אינם חברי ועדת הכספים. טוענים שבחברת החולה מצוי כל החומר ואין קושי להוציא ממנה חומר. אני מכיר קצת את החומר מהמשרדים. חבר-הכנסת המופיע בדיון, ואינו חבר ועדת הכספים, זקוק לחומר רקע לפני שהוא מכין את נאומו, כי אין דומים דברי ההסבר לבעיות של משרדי הממשלה. דברי ההסבר קשורים למספרים של התקציב, ואילו אננו רוצים לדעת מהן הבעיות של המשרד. אין לנו מה לדון על מספרים שכבר נתקבלו, אלא על בעיות המשרדים. אינני מציע שיונחו לפנינו ספרים גדולים ועבים. בשבוע שעבר

ר. ארזי:

מצאנו ספר עב כרס על תכנית חומש של משרד העבודה. אינני יודע אם חברי-הכנסת נאמו בכנסת על יסוד חומר זה או אחר. אם חברי הכנסת צריכים להתכונן לדיון עליהם לדעת מהו החומר העומד לפניהם. חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט, כאשר ידונו על משרד המשפטים, יכולים לנאום מבלי לקרוא חוברות, כי שמעו את הדברים בוועדת החוקה, חוק ומשפט; אבל חבר הכנסת שאיננו חבר ועדת החוקה, חוק ומשפט, שירצה להשתתף בדיון על משרד המשפטים צריך לקבל חומר רקע. כל חבר זקוק לחומר הכנה על המשרדים ולידיעה על בעיות המשרדים.

הנימוק של חסכון תופס לגבי הכל. מי אמר שצריך להוציא חוברת הדורה? אפשר להדפיס את הדברים על סטנסיל ולהגיש לחברי הכנסת. לא צריך לערוך את החומר, אלא להכינו על-מנת להקל על חברי הכנסת. נייר יש, עורכים יש במשרדים השונים.

מ. נסים: מר וויינשל אמר שלהכנת החוברות מזמינים צוות של עורכים.

ר. ארזי: שיהיו כל הצמצומים; ידפיסו את החומר בצורה הפשוטה ביותר - בסטנסיל; לא להכין חומר רב, אלא תמצית הבעיות, כדי שחבר הכנסת המתכונן לקראת הדיון על סקירת השר יידע מהם הנושאים עליהם ידובר.

י. רפאל: אני מציע שלא יהיה סיכום היום, כי גם אני רוצה להשמיע דברי בנושא זה, אולם קוראים לי לישיבה אחרת. אני מבקש שהדיון בנושא זה יתקיים כאשר כל חברי הוועדה יהיו נוכחים.

היו"ר א. אנטוריון: אם נקבל את ההצעה לבטל הנחת החוברות על שולחן הכנסת - חשוב שנקבל החלטה זו עכשיו, כי היא דחופה; ולהיפך - אם נחליט שאנחנו דורשים החוברות - עלינו להודיע למשרדים כדי שיוכלו להכין את החומר.

י. רפאל: אם כך מציע אני לקיים את ההצבעה עכשיו. אני מבקש מהיו"ר שייאפשר לי להצביע.

י. גולן: אינני רוצה שנצביע היום בנושא זה.

היו"ר א. אנטוריון: אני אקיים הצבעה בסיונית וכך בדע מהי דעת החברים.

מ. ברעם: הייתי רוצה לערוך בחינה לחברי הכנסת ולראות אם קראו את החוברות. פרט לחברי הכנסת בודדים אין קוראים את החוברות.

י. רפאל: אני ערכתי סקר ואספר לכם מה היו תוצאותיו כאשר תינתן לי רשות הדיבור.

העניין איננו עקרוני, אלא מעשי ותכליתי. השאלה היא: כיצד לאפשר לחברי הכנסת הרוצים בכך להתכונן לדיון על סקירת השר על פעולות משרדו, ושההכנה לא תהיה בזבזנית ושחברי הכנסת לא יצטרכו לקרוא חומר רב כל כך. אפילו אם 4-5 חברי הכנסת בלבד רוצים שומר לקראת הדיון, אי-אפשר לומר להם לאו. צריך לספק להם את החומר.

כאשר הדיון על משרד פלוני הוא בתקופת הדיונים על התקציב - זהו עניין מעשי. ישנה ערימה של חוברות על שולחנות החברים ובסוף כנס החורך מפנים אותה. ישנם 12-13 משרדים שהדיון בהם יהיה בקיץ. צריך להדפיסם מחדש ולהניחם על שולחן הכנסת. צריך לשכפל את החומר ב-120 עותקים ולהניחו על שולחן הכנסת לקראת הדיון על משרד פלוני. בתקופת הדיון על התקציב - החוברות ישנן; אבל בקיץ זה לא מספיק - צריך לשכפל ולהניח מחדש.

המסקנה שלי היא, שלא צריך להחליט בעניין זה החלטה נוקשה וחותכת. או שיוגש כל החומר, או שנסתפק בחוברות על התקציב. צריך לכלכל את העניין בצורה מעשית.

י. גולן: אני מבקש לדחות הדיון בנושא זה ולא לסכמו היום.

היו"ר א. אנטוריון:
 מערוך הצבעה נסיונית. מזכיר הכנסת, מר לורך, ביסח הצעה. אקריאה לפניכם: דברי ההסבר לתקציב יראו אותם כסקירה על עבודת המשרד לצורך החלטת ועדת הכנסת, שדרשה שיניחו...; רשאי השר הנוגע בדבר להניח השלמות והוספות, אם ראה צורך בכך. בעצם זו הצעה.

ר. ארזי:
 אני רוצה חומר, ולא "אם השר ראה צורך בכך".

אני מציע שייאמר: "המשרדים יגישו סקירות תמציתיות בכתב על פעולותיהם לקראת הדיונים בסקירות השרים על פעולות משרדיהם".

מ. ברעם:
 יש דברי הסבר בתקציב והם מספיקים בהחלט.

ר. ארזי:
 מבקש לא להצביע היום, כי רוצה אני להתיעץ עם חברי סיעתי בנושא זה.

י. גולן:
 בחוברות ישנן הבעיות של המשרדים, ואילו בדברי ההסבר לא. זה לא נכון שבדברי ההסבר יש הכל. אני כשלעצמי יכולתי להצביע היום, אבל הואיל והעניין נוגע לכל חברי-הכנסת - יש חברי הכנסת החייבים להופיע בכנסת בנושאים שאינם בקיאים בהם כל כך ואינם חברים בוועדות העוסקות באותם נושאים - ויש לאפשר להם לקרוא את הפרובלמטיקה בנושא עליו ידברו. בנושא בו אני עוסק אינני זקוק לחוברת, וכאשר אין לי חומר אני מזמין כמה פקידים מהמשרד ומתחיל לשוחח איתם.

א. רזיאל-נאור:
 כאשר מבקשים התייעצות אין מקום להצבעות.

היו"ר א. אנטוריון:
 אם כך, בינתיים יהיה קיים ההסדר שלפיו צריך להניח את הסקירות על שולחן הכנסת. החברים צריכים להבין שכך אי-אפשר לעבוד. בשבוע שעבר דחינו ההצבעה כדי לקבל החלטה בישיבה זו. אי-אפשר לדרוש בכל ישיבה התייעצות. אינני אומר שזה לא לגיטימי.

י. גולן:
 מסתבר שהעניין מסובך יותר מכפי שחשבתי.

צ. צימרמן:
 דברי ההסבר הם הנסיים, ואם חברים רוצים לעיין בחומר - יש ים של חומר בספריה.

סוכם: להצביע בנושא זה בישיבה הבאה.

היו"ר א. אנטוריון:

ז. פניית חבר-הכנסת שחל בדבר: (1) יעוץ מקצועי על-ידי מומחים לחברי-הכנסת; (2) עזרה טכנית לחברי הכנסת; (3) קבלת הערות על תזכירי הצעת חוק של וממשלה

מ. שחל:
 אוסיף בקיצור כמה דברי מילואים להצעותי. הגשתי את הצעותי לאחר תקופה קצרה יחסית לחברותי בכנסת, כיוון שלא רציתי שהזמן יגרום לכך שאתרגל לדברים שאני חושב שיש מקום לפחות לשפר ולשכלל אותם.

הנושא הראשון מתייחס לשאלה של ייעוץ מקצועי על-ידי מומחים לחברי הכנסת. יש לראות בעזרה המקצועית שהנהיג היו"ר הכנסת התחלה חשובה בכיוון זה, אך - לדעתי - אינה מספקת ואינה עונה לגבי כמה וכמה תחומים. אביא דוגמה כמעט יום-יומית בעבודת הכנסת: בתחום הכלכלה מציבה הממשלה מודלים שונים שהובאו לאחר ניתוח של כמה אלטרנטיבות. מגיע מודל מסויים לשולחן הדיונים בוועדת הכנסת, שאומץ מבלי לאפשר בדיקת המודל, העלאת מחשבות אחרות והערות. לעיתים מופיעים שני מוזמנים-מומחים בוועדה שיש להם הצעות אחרות ודרכים אחרות לפתרון נושא מסויים. חבר-הכנסת לא צריך להשען אך ורק על תפיסת המומחה. בעיקר בגרמניה קיים ייעוץ לסיעה ולמפלגה הנמצאת בפרלמנט, ולדעתי דבר זה יכול להועיל הרבה מאוד, אילו היה ניתן ייעוץ מומחים לסיעות עצמן.

מ. שחל:

הנושא השני המור יותר ומתייחס לעזרה טכנית לחברי הכנסת. הסיעות הגדולות מתלוננות שהן מקופחות. סיעת חבר הכנסת יחיד נהנית פי כמה משירותים טכניים מאשר חבר בסיעה גדולה. למעשה, אין לחברי הכנסת מקום בו אפשר לפנות אליהם, פרט למזרון הכנסת. בהזדמנויות שונות, כאשר באים אלי אורחים, הם שואלים אותי: האם חברי הכנסת יושבים כל הזמן במזנון? המקום היחיד שאפשר לשבת עם פונה הוא מזנון הכנסת. צריך שיהיה סדור מתאים שיאפשר לחבר הכנסת לקבל מוזמנים כפי שנהוג.

יו"ר הכנסת י. ישעיהו:

ישנם חדרים בטרקלין הכנסת המיועדים לקבלת אורחים על-ידי חברי הכנסת.

מ. ניבי:

משתמשים בחדרים אלה לוועדת הבחירות המרכזית.

מ. שחל:

זרם הניירת שמקבל חבר הכנסת הוא רב מאוד. ישנם חברי הכנסת שיש להם משרדים או משרות נוספות, אבל ישנם חברי-הכנסת - ואני נמנה עליהם - שתפקידם היחידי הוא חברות בכנסת. כדי להשיב לפניות הרבות מאזרחים ומגורמים שונים שכרתי שכונת כתיבה ואשתי משמשת ככתבנית בלי משכורת. ביום ד' מקבלים חברי הכנסת זרם של הזמנות ומכתבים. בארצות שונות מאפשרים לכל 5 חברי פרלמנט יחד לקבל עזרה טכנית מינימלית, אפילו קבלת הודעת טלפוניות.

הנושא האחרון הוא: קבלת הערות על תזכירי הצעת חוק של הממשלה. קיים נוהג לתת לאנשים הלומדים בפקולטה למשפטים בירושלים להעיר הערות על תזכירי הצעות חוק של הממשלה והממשלה מאמצת חלק מההערות האלה ומתקנת לפיהן את התזכירים שלה; מותר דעת אלה יש להן חשיבות רבה מהיותן מייצגות את הפרובלמטיקה וההיבטים השונים שהצעת חוק מסויימת מעוררת. יהיה זה לתועלת אם תועברנה חוות דעת אלה לעיונם של חברי הכנסת, בעיקר בדיוני הוועדות השונות, בהכנסת הצעות החוק לקריאה שניה ושלישית. לדומגה: חוק הספנות נדון 10 שנים בוועדות - מ-1963 עד 1973. יש חומר רב מאוד. ועדת העבודה דנה בחוז זה. אפשר היה לחסוך הרבה מאוד גם מהוויכוח המתקיים בוועדה, אילו חברי הכנסת באותה ועדה היו מקבלים את ההערות שבהצעת תזכיר הממשלה. אילו ההערות היו לנגד עיני חברי הכנסת, הם היו נכנסים לתמונה בצורה קלה יותר מאשר כרגע.

אלה הן הצעותי.

היו"ר א. אנקוריין:

יו"ר הכנסת צריך להשיב להצעותיו של חבר-הכנסת שחל. יו"ר הכנסת בדעה שלא צריך להפריד בין הדברים שיאמר לבין הוויכוח על הנושא. כיוון שהשעה מאוחרת - נסיים עתה את הישיבה. ונמשיך הדיון בנושא זה בישיבה הבאה.

טובים:

להמשיך הדיון בנושא זה בישיבה הבאה.

היו"ר א. אנקוריין:

בסדר היום מופיעות גם פניותיו של חבר-הכנסת גולדשמידט. אני מבין שחבר-הכנסת גולדשמידט רוצה להשהות הדיון בפניותיו; לכן נדון בהן בישיבה אחרת של הוועדה.

הישיבה נבעלה בשעה 10,15.